

Opening academisch
jaar in het teken van
oorlog in Oekraïne

Keyn
Wo
Minister van Buit

Op zoek naar nieuwe ankers

→ REGIO 5

FOTO TACO VAN DER EB

'De wereld schuift en helt'

Met spijt besloot de Universiteit Leiden in maart dit jaar om haar banden met hoger onderwijsinstellingen in Rusland en Belarus te bevriezen. Wetenschappelijk onderzoekers hebben een oude traditie van internationale samenwerking; wetenschap kent geen grenzen. Het verbreken van contacten 'druist in tegen alles waar wij voor staan', zei bestuursvoorzitter Annetje Ottow maandagmiddag tijdens de opening van het academisch jaar in de Leidse Pieterskerk.

Wilfred Simons

Leiden ■ Mondiale crises vragen om een mondiale aanpak, hield Ottow haar hooggeleerde publiek voor. Het is haar niet ontgaan dat internationalisering 'vaak negatief wordt beleefd', maar Ottow breekt er een lans voor. Wetenschappelijk onderzoek en kennisvergaring profiteren ervan. Het is goed voor studenten als zij 'verschillende perspectieven leren kennen' en Ottow houdt ook vast aan de misschien ietwat naïeve overtuiging dat internationalisering de basis legt voor 'wederzijds begrip'.

Maar uit de speech waarmee minister Wopke Hoekstra van Buitenlandse Zaken het Academisch Jaar opende, bleek dat die grenzeloze wereld van voorheen groot gevaar loopt. „Onze wereld schuift en helt”, zei hij in de Pieterskerk. Hij maakt zich er grote zorgen over.

Mensenrechten

De oorlog die Rusland in Oekraïne voert, is ook onze oorlog, hield hij zijn gehoor voor. Oekraïense soldaten sterven voor ons. „Zij vechten daar voor waarden die ook de onze zijn: vrijheid, zelfbeschikking, mensenrechten en de rechtsstaat. Ze vechten voor de veiligheid van ons continent.” Het brengt hem tot de conclusie dat 'het buitenland ook binnenland is'.

Niet alle landen delen de Westerse verantwoordelijkheid over de Russische inval in Oekraïne. Veel Afrikaanse

De oorlog in Oekraïne legt fundamentele politieke verschillen van inzicht bloot, stelt minister Wopke Hoekstra.

FOTO TACO VAN DER EB

„
Gebruik ons
ook voor
diplomatie

en Aziatische staten hebben zich min of meer van het Westen afgekeerd. „Of het nu gaat over handel of het bestrijden van klimaatverandering: ze voelen zich beter gehoord en bediend door onze politieke rivalen China en Rusland.” Zeker moeten wij bereid blijven om met die landen handelsakkoorden te sluiten, maar we moeten ook 'meer oog hebben voor hun belangen', zegt

Hoekstra. Te vaak heeft de afgelopen decennia de Nederlandse dominee de koopman de vrije hand gelaten. Hoekstra wil daarom 'in alle regio's waar wij belangen hebben' een intensievere dialoog aangaan, „zowel met oude als nieuwe partners in Afrika, Azië en Zuid-Amerika.”

De oorlog legt fundamentele politieke verschillen van inzicht bloot. Landen die overhellen naar China en Rusland, hechten geen waarde aan democratie en rechtsstaat. Maar zij hebben wel belang bij stabiliteit en soevereiniteit. Daar wil Hoekstra ze op aanspreken. Binnenlands mag in zulke dictaturen van een rechtsstaat geen sprake meer zijn, om stabiliteit te handhaven, is het misschien wel mogelijk om 'het systeem van internationale afspraken en recht te versterken'. Met 'nieuwe ankers' als deze hoopt Hoekstra te voorkomen dat de naoorlogse wereldorde schipbreuk lijdt.

Ottow ziet in het versterken van die afspraken een rol weggelegd

Mr. K.J. Cathprijs

De Nieuwscheckers zijn de winnaars van de tweejaarlijks Mr. K.J. Cathprijs, die het college van bestuur uitreikt aan 'studenten of medewerkers die met onderzoeks- onderwijsactiviteiten de Universiteit Leiden op een positieve manier over het voetlicht hebben gebracht'. Mediaonderzoekers Alexander Pleijter en Peter Burger kregen de prijs van 2.500 euro uit handen van vicevoorzitter Martijn Ridderbos.

voor de universiteiten, en voor de vele internationale netwerken waarvan (Leidse) onderzoekers deel uitmaken. Die rol gaat verder dan het traditionele geven van beleidsadvie-

zen aan ministeries en Europese instellingen. Ze biedt de Universiteit Leiden zelf aan als diplomatiek instrument. „Gebruik ons ook voor diplomatie”, zei ze tegen Hoekstra. Waar oorlog en conflict maatschappelijke en politieke dialogen onmogelijk maken, kunnen onderzoekers openingen creëren, want 'wetenschap en wetenschapsbeoefening omspannen de wereld'. Als voorwaarde stelt Ottow wel dat zulke diplomatieke contacten 'neutraal' zijn, 'gericht op uitwisseling van kennis', 'samenwerking' en het vergroten van 'wederzijds begrip'.

Langs die weg, zo leek het, probeert Ottow zoveel mogelijk van die grenzeloze wereld in stand te houden waarvan studenten en onderzoekers zoveel profijt hebben, en die door de oorlog in Oekraïne in duigen dreigt te vallen. Dat moet, want alleen als 'levende en praktiserende gemeenschap' kan de academische wereld de 'complexe problematiek' van onze tijd aanpakken.

Bron:
Leidsch Dagblad,
6 september 2022